

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за инспектора прве класе Министарства унутрашњих дела Љубомир Каменчић, судија касационог суда на расположењу;

за начелника друге класе округа чачанског, Сава Јанковић, инспектор друге кл. Министарства унутрашњих дела, по потреби службе; и

за начелника четврте класе округа ваљевског, Љубомир Кордић, судија чачанског првостепеног суда по његовом пристанку.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. октобра, 1902. године, ПМ 25.449 у Београду.

Указом Његовог Величанства од 17. окт. мес. постављени су:

за помоћника прве кл. начелства округа смедеревског, Ђорђе Стојановић, члан прве класе управе вароши Београда; и

за помоћника прве класе начелства округа подринског, Стеван Гудовић, члан прве класе управе вароши Београда, обојицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. октобра 1902. год. ПМ 25.079 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Теофило Максимовић, помоћник прве класе начелства округа подринског, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. октобра 1902. год. ПМ 25.100 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за секретара прве класе Министарства унутрашњих дела, Петар Мостић, члан прве класе управе вароши Београда;

за члана друге класе управе вароши Београда Димитрије Милојевић, начелник прве кл. среза бањског, по потреби службе;

за ванредног секретара четврте класе Министарства унутрашњих дела, а да врши дужност члана управе вароши Београда и прима плату из плате овог, Љубомир Ј. Рајић, начелник треће класе среза моравског, округа нишког;

за ванредног секретара пете класе Министарства унутрашњих дела, а да врши дужност члана управе вароши Београда, и прима плату из плате овога, Душан Алимпић, комесар железничке полиције при београдској железничкој станици, у рангу секретара друге класе окружног начелства; и

за комесара железничке полиције при београдској железничкој станици, у рангу секретара друге класе окружног начелства, Милутин Протић, писар прве класе среза голубачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. Октобра 1902. год., ПМ 24.971 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Исак Барукић, секретар прве кл. Министарства унутрашњих дела, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. октобра 1902. год. ПМ 24.970 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за писаре друге класе управе вароши Београда: Сима Николић, ванредни писар прве класе начелства округа подринског и вршиоц дужности писара среза посаватманског; Гргур Бркић, ванредни писар прве класе начелства округа пожаревачког и вршиоц дужности писара среза млавског, обојицу по потреби службе; Добросав Шишмановић, ванредни писар друге класе начелства округа смедеревског и вршиоц дужности писара среза подунавског, Периша Бешевић, писар друге класе начелства округа врањског;

за ванредног писара прве класе начелства округа смедеревског, а да врши дужност писара среза подунавског и прима плату из плате овога, Божидар Марковић, писар друге класе управе вароши Београда, по потреби службе;

за писара прве класе начелства округа београдског, Божидар Љубишић, писар

друге класе управе вароши Београда, по потреби службе;

за писара прве класе начелства округа пожаревачког, Душан Миловановић, писара друге класе управе вароши Београда, по потреби службе;

за писаре треће класе управе вароши Београда: Божидар Јованчевић, ванредни писар друге класе начелства округа ужичког и вршиоц дужности писара среза ужичког; Милорад Тутунџић, писар друге класе начелства округа нишког, обојицу по потреби службе, и Тихомир Константиновић, писар друге класе начелства окр. моравског, по молби;

за писара друге класе начелства округа моравског Чедомир Јањић, писар треће класе управе вароши Београда, по потреби службе;

за писара друге класе начелства округа нишког Лука Петровић, писар треће класе управе вароши Београда, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. октобра 1902. год. ПМ 24.972 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за писара друге класе среза млавског Василије Лазаревић, писар прве кл. управе вароши Београда, по потреби службе;

за ванредног писара друге класе начелства округа подринског, а да врши дужност писара среза посаватманског и прима плату из плате овога, Драгољуб Петаковић, писар треће класе управе вароши Београда, по потреби службе; и

за писара друге класе начелства округа врањског, Витомир Максимовић, бивши полицијски писар.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. октобра 1902. год., ПМ 24.973 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за писара друге класе начелства округа нишког, Перко Зековић, писар исте класе начелства округа тимочког; и

за писара друге класе начелства округа тимочког, Драгомир С. Шумкарц, писар исте класе начелства округа нишког, — обојицу по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра, 1902. г., СМ 24.917 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављен је:

за лекара среза расинског, округа крушевачког, д-р Негосав Велизарић, санитарски капетан II. класе, са платом од 2.600 динара, коју је до сад имао.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1902. год. ПМ 11.133 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Савета од 9. октобра, 1902. године, Бр. 6968, које гласи:

да се Иван Митровић, почасни консул Краљевине Србије у Сан Рему, у Италији, родом из Галца, у Румунији, и поданик руски, по молби својој прими у српско поданство, изузетно од §. 44. грађанског закона, као досадањи српски заштићеник.

да се Анђелко Јанковић, учитељ у Прахову, родом из Крушева, у Ст. Србији, и поданик турски, по молби својој прими у српско поданство заједно са својом женом Василијом и малолетним сином Живојином, изузетно од §. 44. грађ. закона, као досадањи српски заштићеник.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. октобра 1902. год., ПМ 24.975 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 10. закона о општинама, одобрено је решење Државног Савета од 27. септембра ове год., бр. 6.543., које гласи:

да се село Метриш по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине салашке, у срезу и округу крајинском, и образује за себе општину под називом: „општина метришка.“

да се село Плавна, по изјављеној жељи својих становника одвоји од општине штубичке, у срезу брзопаланачком, округа крајинског, и образује за себе општину под називом: „општина плавњанска.“

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8. октобра 1902. год., ПМ 25.302 у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелницима и управнику града Београда

Господине,

Да бих, као Министар унутрашњих дела, што потпуније одговорио Високом поверењу Његовог Величанства, нашег премилостивог Господара, Краља; и да би ви, а преко вас и сви остали органи подручних ми власти, што боље појмили намере и очекивања Владе у оном делу јавне службе, који она по закону

може изводити само службеном сарадњом полицијских и општинских власти, упућујем вас, да са свима полицијским чиновницима и општинским часницима вашег округа примите к знању следеће напомене:

1. Пре свега хоћу да вам нагласим моју одлучну решеност: да строго и енергично сузбијање свега, што би реметило службене дисциплине и што би, ма у ком облику и односу, слабило ауторитет власти. Строга чиновничка исправност, на основи потпуно објективне примене закона у служби и исправног држања ван службе, прва је претпоставка за употребљивост органа јавне службе.

Руковођен оваким гледиштем, захтевам од вас, да сваки случај противног поступања и ви и срески начелници узимате у поступак по закону о чиновницима грађанског реда и да одговорне чиновнике казните, кад год налазите, да тежина дисциплинског испида не прелази круг службене надлежности ваше, односно надлежности среских начелника. Кад год је дисциплински испад тежи, или је у опште по својој природи такав, да слаби углед дотичног чиновника, или да излаже сумњичењу чистоту оних погодаба, без којих чиновник не може да буде исправан, ви ћете ствар брзо извидети, а по том ми односне акте доставити на оцену и решење. Ово нарочито имајте на уму, кад је случај такав, да дотичног чиновника обележава или разложно сумњичи као несавесног, или склоног, да не поштује службене дисциплине. А да у оцени ствари не би погрешили, или да у опште не би поступали противно смислу ових мојих напомена, слаћете ми на увиђај и оцену и оне случајеве, које расправите ви или срески начелници.

Држање полицијског чиновника према грађанству треба да је у свему одмерено и достојно добро васпитана и образована човека и чиновника. Избегавајући сваку грубост, неприличне или излишне разговоре, који достојанство надлежства и јавне службе унижавају, или у опште немају везе са службеним послом, због кога је односни грађанин предстао власти, — чиновник је дужан примити сваког грађанина брзо и у границама свога законског или наредбеног овлашћења обавестити га, или свршити посао ради кога се јавио. И ви и срески начел-

ници старајте се, да полицијско особље и у овом односу правилно поступа.

У вези с овим обраћам вам нарочиту пажњу на исправност односа полицијских чиновника према органима општинских власти, а у првом реду према општинским председницима. И ви и срески начелници стално имајте на уму, да ти односи треба да су сагласни потреби узамног поверења и дужносног поштовања. У том смислу нека се сваки полицијски чиновник односи према општинској власти не само са озбиљношћу и чувањем свога старешинског ауторитета, него још и са потпуном готовошћу, да општинским часницима, у свакој даној прилици, укаже потребне помоћи у њиховој тешкој и значајној служби, да им даје потребне савете и обавештења и да у опште допринесе њиховој исправној служби у корист државе и општине, а на начин и у границама, које неће реметити законска права и надлежност општинске управе.

2., Односно службених послова начелства и среских власти, и ви и срески начелници обратите пажњу на добро распоређену деобу послова и на потребу сталног контролисања персонала у вршењу дужности. Уверен да би се послови, с обзиром на бројно стање особља, могли израђивати са више успеха и да је главни узрок што успех није већи, у оскудици озбиљног старешинског надзора, а често и у потпуној оскудици њиховог непосредног учешћа у изради важнијих послова, позивам и вас и среске начелнике, да и у једном и у другом односу показујете више ревностног старања и преданости интересима јавне службе.

Налазећи да је главни задатак начелника окружног, ревизија среских, па по могућству и општинских, или бар важнијих општинских канцеларија, наређујем вам: да бар један пут двомесечно прегледате рад сваке среске канцеларије вашег округа у свим одељцима, у којима се службени послови израђују. Да би овај преглед имао стварне вредности како за оцену повремених, бржег или споријег кретања послова, тако и за оцену опште квалификације и рада појединих чиновника, ви ћете преглед вршити свом озбиљношћу, коју налаже означени циљ ревизије. Ако тако не

поступате, онда је ревизија беспредметна, а самим тим и ваша присутност на положају окружног старешине без праве вредности.

Иза сваке одржане ревизије, ви треба да имате лако прегледан и добро сређен извод података о свима врстама послова средњих власти, за свака два месеца, тако, да се упоредним прегледом свију двомесечних извода лако може да сазна, с колико су се успеха ови послови кретали, како у кривичним и извршним одељцима, тако и у администрацији, деловодству и депозитном одељку. Пошто двомесечну ревизију извршите, ви ћете ми слати тачан извештај, са преписом једног извода, који сте за вашу канцеларију задржали.

Прву ревизију у смислу овога наређења, извршите у двомесечном року, рачунајући исти од првог идућег месеца, а по том у току свака два месеца. Извештај о одржаној ревизији дужни сте ми послати најдаље за десет дана по истеку двомесечног рока, у коме је ревизију требало одржати.

Да би ревизија одговарала интересима службе и у оном односу, у коме се ви јављате као орган целе Владе, ваша је дужност да упознајете и проучавате и стање осталих установа у вашем округу, а нарочито привредних, и да ми на све недостатке, које би запазили или извесне поправке и помоћ, коју би требало учинити, скрећете пажњу, износећи ваше мишљење о свему, што би било у корист тих установа, а нарочито у корист земаљске привреде и јавног саобраћаја и што би у опште било од јавне користи по државу и народ.

Највећу пажњу обраћам и вама и средњим начелницима на послове,

који имају везе са јавном безбедношћу и јавним редом у округу и срезовима. За сваки неуспех у сузбијању незаконитих поступака, којима би се реметили јавни ред и безбедност, или би се вређао ауторитет власти, или нарушавало спокојство грађана; а тако исто, за немарно или неправилно поступање у истрагама, а нарочито тежих кривичних дела, бићете ми одговорни у првом реду ви и средње старешине. Због тога, благовременом ревизијом послова ове врсте, проучите у каквом се стању налазе кривични предмети и предузмите све што треба, да средње и општинске власти морају у свако доба с успехом одговорити дужностима, које захтевају добар јавни ред и безбедност. Полицијске чиновнике, који би се о ове дужности огрешили, или их не би на време извршили и не би допринели брзом успеху у сузбијању и хватању зликоваца, сматрају као неподобне за службу полицијску и уклањају из службе. За органе општинске власти, а нарочито за општинске председнике, за које би се разложно утврдило, да су у служби јавне безбедности немарни и непоуздани, нека ми начелство учини предлог да се у смислу члана 147. закона о општинама удаље од дужности као штетни по јавне интересе.

И због тих и осталих послова, који припадају надлежности општинских власти, а на које се, по закону, простире надзор државне власти, нека средњи начелници бар један-пут месечно, било сами, било преко средњих писара, изврше преглед сваке општинске канцеларије. Ако би се таквим прегледом утврдило, да су извесни органи општинских власти учинили кривицу, начелник средњи

одмах ће наредити истрагу и одговорно лице у најкраћем року предати суду, не руководећи се при том никаквим другим обзирима, сем оних, које закон прописује. Ово нарочито вреди за новчане злоупотребе, или друга која дела, учињена из користолубља.

У општинама, где је општински писар одан пороцима, или је нерадник, или склон злоупотребама и рђавом утицају на органе општинске власти, а овакав је случај најчешће могућ у општинама сеоским, чините и ви и средњи начелници шта треба по закону, да се такви људи удаље из општинских судница.

Остављајући остало за поједине расписе и упуте, скрећем пажњу и вама и свима осталим полицијским чиновницима и општинским властима, да хоћу потпуни ред у земљи и беспристрасну, предану службу, — законитост у најстрожијем смислу те речи. Са тог гледишта ценићу употребљивост сваког полицијског чиновника и водити рачуна о његовом унапређењу.

У сваком случају, у коме би било поступљено противно горњим мојим напоменама и захтевима, или се не би радило шта треба по закону, строго ћу кажњавати одговорне чиновнике, а према тежини случаја и из службе отпштати.

Препоручујем вам, да овај мој распис доставите свима средњим и општинским властима, с тим, да га на потпис приме к знању и по њему се управљају сви полицијски чиновници и општински часници.

ПБр. 24947.

14. октобра 1902. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,

В. М. Тодоровић с. р.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

ПРОСТИТУТКЕ И КРАЂИВИЦЕ

Антропометријска студија од Д-р Паулине Тарновски

(Наставак)

Сва наша посматрања проститутки вршена су у калкинској болници, захваљујући допуштењу њеног лекара г. Д-ра Е. Сперка. У овој пространој болници налазе се нарочите одаје у којима се лече не само јавне, већ и тајне проститутке.

Да би, пак, наша посматрања била што тачнија, а услед тога и закључци, које смо на основу њих имали извести, што поузданији, — ми смо, приликом нашег рада, обратили нарочиту пажњу на ово троје:

1) Да у обим посматрања не уђе ни једна проститутка која није провела у заводу најмање 3 год.

2) Да, тако исто, не уђе у обим нашег посматрања ни једна женска која није била у стању пружити довољно података о својој прошлости, прошлости својих предака, њиховом социјалном положају, болестима, навикама и т. д. и

3) Да све женске, које смо проучавали, буду не само Русиње по рођењу, већ да су и одрасле у Русији. Ради испуњења овог трећег услова, ми смо изоставили из наших огсервација оне проститутке, чији су родитељи, или само један од њих, били странци, ма да су оне испуњавале све остале услове.

Проститутке пак, које су ушле у обиме нашег посматрања, биле су родом и то:

Из Петрограда и околине	38·00%
» Новгорода	»
» Твера	»
» Пскова	»

Из Јарослава и околине	4.66%
» Орела » »	5.00%
» Москве » »	4.00%
» Владимира » »	4.00%
» Воронела » »	3.00%
» Ријазне » »	2.68%

Сви ови градови насељени су, као што је познато, чистом руском расом.

Исти ови услови испуњени су и приликом посматрања часних жена, које смо мерили ради упоређења са проституткама.

Што се тиче сеоских раденица, ми смо их нашли у једном селу близу Петрограда. Од њих смо узели само оне, које су се занимале пољским радовима, а при том су биле потпуно здраве, добро развијене и у сваком погледу часне. Већина од њих биле су мајке, а подаци о њиховој прошлости најтачније су оверени, по што је мерење вршено у самом селу.

Жене са вишим образовањем, које су се својеволно потчиниле нашем посматрању, биле су такође праве Рускиње, и то из ових места: Петрограда 34%, Новгорода 4%, Москве 6%, Симбирска 6%, Сиоленска 4%, Саморе 4%, Кијева, Харкова, Јарослава, Пултове и Пуле 40%.

И за ове женске прибављени су најтачнији подаци о прошлости, како њиховој тако и њихових предака.

Пре него што би прешли на излагање интересантних података и закључака до којих смо дошли посматрањем и поређењем ове 3 категорије жена, дужни смо предходно рећи неколико речи.

О Антропометријским мерама и начину мерења.

У многим расправама које третирају поједина питања из области антропометрије, а нарочито у оним школе италијанске, која је тако обилна у посматрању злочинаца, пренебрегава се, готото редовно, описивање методе по којој су мерења вршена и означавање инструмената који су за то употребљени. Незгода, која услед овог проистиче, велика је, по што искључује поређење мера, добивених на разним местима.

Имајући ово у виду, ми сматрамо за дужност да овде, пре свега, изложимо начин нашег антропометријског мерења а уједно и да означимо инструменте којима смо се служили.

Тако је, мерење главе вршено по методи *M. Broca* и *M. Topinard*-а којом је приликом обраћена нарочита пажња не полаже тачке за узимање ових мера. Од инструмената употребљавали смо Брокове компасе за дужину ширину и обим, а угао лица мерен је његовом гонијометром. Полазне тачке за све мере, узете су такође по методи Броковој.

После изложеног, ништа нам више не смета да пређемо на излагање наших опсервација.

Почињемо прво са поређењем важнијих мера, узетих са истих делова тела код све три врсте посматраног женскиња.

а. Дужина главе.

Мера ова добија се, као што се зна, помоћу нарочитог компаса, у виду шестара, који је снабдевен градујисаним луком. Један од кракова овога шестара поставља се, приликом мерења, у издубљеност корена носа, а другим се тражи најистакнутија тачка на потиљку. Растојање између ове тачке и издубљености корена носа представља дужину главе, која је изражена цифрама на градујисаном луку.

Дужина ова обично варира између 165—195 мм. и врло су ретки случајеви, да ове цифре буду подбачене или пребачене. Мере, пак, које смо ми добили, веома су интересантне.

Тако је, код дужине:

од	Проститутке	Сеос. жене	Интел. жене
165—170 мм.	2.00%	—	—
» 170—175 »	11.23%	4%	—
» 175—180 »	29.33%	21%	20%
» 180—185 »	40.00%	40%	30%
» 190—190 »	14.00%	24%	28%
» 190—195 »	3.33%	11%	18%
» 195 па на више	—	—	4%

б. Ширина главе.

Мера ширине главе добија се истим инструментом којим и њена дужина али на са сасвим други начин. Док је, у првом случају, један крак компаса био утврђен у издубљеност корена носа, овде — код мерења ширине главе — оба су крака компаса слободна и крећу се хоризонтално од горње површине ушију ка темену, све док не наиђу 2 најистакнутије тачке, односно док се на градујисаном луку не покаже највећа цифра. Цифра ова представља ширину главе и варира, по правилу, између 125—160 мм.

Наше мерење и поређење, дало је ове резултате:

Ширина главе у мм.	Проститутке	Сеос. раденице	Интелигент. женске
125—130	1.33%	—	—
130—135	8.33%	10%	20%
135—140	10.66%	4%	4%
140—145	26.66%	22%	26%
145—150	41.33%	47%	38%
150—155	14.66%	24%	24%
155 па на више	2.00%	2%	6%

в. Обим (кружни) лубање, који се добија помоћу једне металне пантљике, дао је овакве резултате:

Обим лубање у мм.	Проститутке	Сеос. раденице	Интелигент. женске
485—490	0.66%	—	—
490—495	—	—	—
495—500	0.66%	—	—
505—510	1.33%	—	—
510—515	2.00%	1.00%	1.00%
515—520	6.66%	5.00%	2.00%
525—530	12.00%	4.00%	6.00%
535—535	14.00%	16.00%	6.00%
535—540	17.33%	13.00%	26.00%
540—545	14.00%	15.00%	8.00%
545—553	3.33%	11.00%	16.00%
— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —
575—580	0.66%	—	2.00%

Д. Ђ. Алимпић

(Наставиће се)

О И С Л Е Д Н И К У.

(Наставак)

Кад су утврђена та два момента, онда у већини случајева имамо у руци и конач за дани развој. — Други разлог за важност поменуте три класе света не лежи толико у њима, колико у личности злочинца, пошто ће овај у врло многим случајевима пре или већином после дела ступити с њима у везу: доста пута по извршењу злочина он има новаца те ће гледати да што је погуљно брже неопажен умакне од места извршеног дела, а за то ће се послужити колима. Он има да преда писма, да прода или купи ствари: за то ће се послужити носачем. Напоследку он хоће да се забавља и разоноди: за то му треба проститутка. Трећи разлог важности тих лица је њихна разграната, велика међусобна веза. Један фијакериста познаје готово све друге фијакеристе, један носач друге носаче, проститутка све своје другарице — они су међусобно у вези и што зна једно од њих, дознаду и други и тако полицајац по правилу може од њих дознати све што му је потребно. Наравно да то неће ићи за руком, ако полицајац тек на дан после каквог великог убиства хоће да начини познанство с фијакеристима, носачима и проституткама. То он мора урадити много раније, он мора познавати своје људе и уживати њихово поверење — тада ће дознати нешто што му треба, а иследник мора бити тај, који ће полицијске органе унапред упозорити на важност тих момената. Ну не треба да он тиме спрема уходе и шпијуне, већ да подстакне извесан број људи, да му помогну у служби правде. То се у Енглеској и Француској зна већ одавно.

Реченица, која иследнику може доста пута бити од велике помоћи, то је оно старо „cherchez la femme“. То звони врло

романтично, али сваки искусни практичар потврдиће, да није друкче. Наравно да се ту може двојачко погрешити: или кад се мисли, да је сваки злочин морала подстаћи нека женска, или кад се пак у том правцу задовољимо, ако је уопште у истрази споменуто име какве женске. У првом случају отишли смо и сувише далеко, у другом нисмо још дошли до циља. Правилно ћемо урадити онда, ако будемо без педантне упорности радили на томе, да у кажњивом случају пронађемо као узрок какво женско створење. Не мора да буде да је увек идеја за злочин потекла од неке женске, али ћемо доста пута увидети, да су најважније радње злочина пре или после дела учињене због неке женске. Та ствар није тако индиферентна. Ми се никад не осећамо поуздани, ако не можемо да мотивишемо неки важан моменат у истрази, и све дотле не поклањамо вере неком догађају, докле год не сазнамо, шта га је проузроковало. С тога ћемо увек добро учинити, ако унапред замишљамо, да је у ствар умешана каква женска; оно то не мора тако да буде, али ја бих препоручио трагање у том правцу.

Почевши од најпростијег догађаја: кад сељак украде овцу, да својој драгани купи пунџуке, па до какве високо-политичке парнице, у којој је нека увређена лепотица хватала приврженике, да изведе какав државни преврат, свуда налазимо умешану женску главу. Врше се крађе, да би се могла млада одвести кући или да би се оно што је украдено профућкало с цурама; туче се већином порађају код кола због девојака; најпоузданије је скровиште за украдене ствари код неке жене, која има невин изглед; бегство и скривање злочинаца вршено је већином с помоћу женских. Код великих превара и фалсификовања новаца ширење фалсификата врше готово увек женске, најозлоглашеније коцкарске јазбине стоје под патронатом какве жене, сви небројени злочини, којима је узрок љубав, збили су се због жене, а колико ли је тек њих постало злочинцима с тога што су се дружили с женама!

Готово сваком старијем криминалисти прешло је у навику, да у кажњивој радњи тражи жену; до душе то може да човека одведе у погрешке, али ипак никад не треба из очију губити оно „cherchez la femme“.

О претходно створеном мишљењу.

Као што смо и напред поменули за иследника је најбоље да свој рад на истрази непрестано контролише, јер то му је једино средство против великих опасности, које обично настају из „претходно створених мишљења“, тих најљућих непријатеља истраге. Претходно створена мишљења у толико су опаснија, што у њих најлакше упада ревносни иследник, који се интересује за свој рад; равнодушни криминалиста, криминалиста од заната не лупа толико главу о свом случају и пушта да се ствар развија како хоће прилике. Али баш код ревносног размисљања и премишљања наиђе се лако на ослонац, који је у свом значају или погрешно схваћен или му је дата претерана важност, те се тако створи такво „мишљење“, које је тада тешко оборити. Ако смо унеколико озбиљније посматрали саме себе (код других се те чисто физичке радње могу само изузетно посматрати) имали смо прилике, да проучимо постајање таквих претходно створених мишљења, и морали смо се чудити, како је могао из сасвим случајних, готово индиферентних опажања постати неки назор, и како се доцније с тешком муком растајемо од њега чак и онда, кад смо увидели да је неоснован. Пре но што се сазна о ствари штогод више но да се „нешто“ догодило — кад се чека на оптуженог, кад се излази на лице места и т. д. — човеку се и нехотично натура нека представа — не сасвим без основа, али која је само спољашње у вези с нечим: нешто је некад томе слично чуо, негде се нешто тако десило, „одавно је већ помишљао да ће тако што морати бити“ — укратко, ка ствари не може приступити слободан; за тим дође случајан исказ некога другог, а и извесна физиономија може допринети своје, хиљадама других случајева, асоцијације идеја, могу много учинити и напоследку је „мишљење“ готово ма да није било правне подлоге освожане на фактима.

Ту долазе још и други моменти.

Доста пута човек утврди свој назор о нечему тиме, што рекне сам себи: „Ако се докаже околности А и Б., онда се ствар извесно може схватити тако и тако“. То може бити сасвим кокректан закључак. Доказивање околности А и Б одуговуче се

из каквог му драго разлога, али њему је поменуто схватање непрестано у глави, где се тако утврди, да, и кад се околности А и Б докажу сасвим друкчије, још једнако остаје тамо, ма да се не испуњавају претпоставке, које је он себи поставио, сматрајући схватање као правилно.

Доста пута може се десити да се дође до претходног мишљења услед погрешног положаја; као што је оптички могућно, да се услед извесних ситуација неки предмет види сасвим друкчије, тако се може и физички десити, да се неки случај посматра погрешно и тада обично нећемо ни по што да се поставимо у други положај, већ се непрестано држимо тако, да остајемо при свом „претходно створеном мишљењу“. Ту могу сасвим незнатне о неправилне представе бити кобне. Рецимо да нам је јављено за неки пожар у каквом удаљеном месту. И нехотично ми себи живо представимо цело стање ствари, и замишљамо да је зграда, која је сагорела и за коју пре нисмо ни знали, на левој страни друма. У току трагања, које се врши у канцеларији, та представа бива све јаснија и снажнија, ми у мислима видимо цео догађај и све споредне околности, али све лево од друма; та представа напоследку буде тако снажна, да смо ми убеђени, да кућа лежи лево, и да сва саслушања вршимо тако, као да смо кућу тамо видели. Али ако зграда лежи десно од друма, ако се та околност случајно не исправи, и ако је та околност у разјашњавању стања ствари изношењу доказа од неке важности, онда та погрешна представа може створити знатних забуна, ма да изгледа да је она безначајна.

(Наставиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

У СТАРО ДОБРО ДОБА

Од Анатола Франса,
члана Француске Академије

Месеца октобра 1624., кћи краљевскога кастелана од Бургап-Бреса, Јелена Жиле, стара двадесет и две године, која је живела у родитељској кући са својом браћом, која су била још деца, показа тако очевидне знаке бремености, да цела варош поче о томе да говори, и да госпођице из Бурга престадоше да јој долазе у походе. Затим се опази да јој су се бокови смањили, и поводом тога јавише се таква тумачења да судска власт нареди да девојку прегледају зреле и искусне жене. Оне констатоваше да је девојка била трудна и да се морала породити тек пре петнаест дана. Према њиховом извештају, Јелена Жиле би бачена у затвор и судије је узеше на испит. Она учини ова признања:

— Пре неколико месеца, рече им, један младић, из једнога оближњег места, који је становао код мога стрица, поче долазити код нас да учи читању и писању моју браћу. Само једном би са мном на само. Једна служавка затвори ме у собу са њиме. Ту ме он осрамоти.

И, како је запиташе, зашто није звала у помоћ, она одговори да јој је изненађење било одузело глас. На наваливање судија она додаде да је услед тога силовања постала бремена и да се породила пре времена. Не само да то нарочито није била удешавала, но шта више, говорила је она, не би ни знала шта све то значи, да јој једна слушкиња није открила праву природу тога догађаја.

Судије, незадовољни тим одговорима, нису знале шта да чине, када једно неочекивано сведочанство пружи оптужби поуздане доказе. Један војник који је у шетњи пролазио дуж врта господара Пјера Жила, краљевскога кастелана, оца оптужене, виде у једном јендеку, испод зида, једнога гаврана како се упиње да кљуном подигне неку крпу. Он се приближи да види шта је то и нађе тело једнога малог детета. То дете било је повијено у једну кошуљу на чијој су огрлици била слова Ј. Ж. Доказа се да је дете било на време рођено, и Јелена Жиле, оптужена због детоубиства, би осуђена, по обичају, на смртну казну. Но због часнога положаја који је заузимао њен отац, њој би удељено да ужива повластицу чињену племићима, и смртна пресуда је одређивала да јој се глава одсече.

Пошто је апеловала на Велики Суд у Дижону, њу одведе под стражом два полицијска чиновника, у престоницу Бургоње, и тамо би метнута у судски затвор. Њена мајка, која је била пратила, повуче се код сестара Бернадинака. Ствар дође пред господу судије у понедељак 12. маја, на последној седници пре духовских празника. По извештају судије Жакоба, судије потврдише пресуду суда у Бургу, наређујући да осуђеница буде одведена на губилиште са ужетом о врату. Свет приметити да је та срамотна допуна додана на чудноват и незаконит начин једном племићском погубљењу, и таква неправилна строгост би осуђивана. Али пресуда је била без апеловања и имала је сместа бити извршена.

И тако, истота дана у три и по часа Јелена Жиле би поведена на губилиште уз звоњење звона, у пратњи пред којом су ишли трубачи који су тако силно трубили, да их сви честити људи у вароши чуше у својим кућама, и, павши на колена, молише се за душу оне која ће сада умрети. Заменик краљевског тужиоца ишао је напред на коњу, а за њим његови чиновници и служитељи. Затим је ишла осуђеница, у једним колима са ужетом о врату, као што је хтела пресуда Великога Суда. Уз њу су била два оца језуита и два брата капуцинца, који су јој показивали Исуса где издише на крсту. Близу ње стајао је целат са својом сабљом и целатовица са маказама. Једна чета стрелаца опкољавала је кола. Иза њих гурала се гомила радознала света у којој је било много занатлија, пекара, месара зидара, и одакле се чуо велики жагор.

Поход се заустави на тргу названом Моримон, не као што би изгледало, што је то место где се злочинци убијају, но у сећање на опате из Моримона, који су имали право да носе патарицу и митру, и чија је кућа некада била на томе месту. Дрвено губилиште издизало се на каменим степеницама и додиривало једну ниску капелу где су се калуђери обично молили за душе осуђених.

Јелена Жиле попе се уз степенице са четири калуђера, са целатом и његовом женом, целатовицом. Целатовица, пошто је скинула уже које је омотавало врат осуђене, одсече јој косу маказама дугим полу-стопу и завеза јој очи. Калуђери су читали молитве. Међутим целат поче да бледи и да дршће. Он се звао Симон Гранжан; то је био човек слабог здравља, и толико плашљив и благ колико је његова жена целатовица изгледала свирепа. Он се тога јутра био причестио у затвору, али ипак се осећао узбуђен, без храбрости да умори ову младу девојку. Он се нагну ка народу:

— Опростите ми, сви ви, рече он, ако будем рђаво радио оно што треба да урадим. Ја сам у грозници која ме држи већ три месеца.

Затим, посрћући, кршећи руке и дижући очи ка небу, он клече на колена пред Јеленом Жиле, и два пута је замоли за опроштај. Он замоли калуђере да га благослове, и када је целатовица повалила осуђену на пањ, он подиже сабљу.

Језуите и капуцинци повикаше *Језус Марија!* и један велики уздах диже се из гомиле. Ударац, који је требао да пресече врат, широко засече лево раме и несрећница паде на десну страну.

Симон Гранжан, окренув се ка гомили, рече:

— Убите ме!

Подиже се вика, и неколико каменова бише бачени на губилиште док је целатовица понова бацала жртву на пањ.

Муж понова узведе своју сабљу. Ударивши по други пут, он дубоко засече врат јадне девојке, која се стропошта на сабљу која је испала из руку целатових.

Овога пута, ларма која се диже из гомиле била је тако страшна, и такав град камења паде на губилиште, да Симон Гранжан, два језуита и два капуцинца, скочише доле. Они се дохвативше доње капеле и ту се затворише. Целатовица оставши сама са осуђеницом, потражи сабљу. Не наставши је, она дочепала је на коме је Јелена Жиле била доведена, веза јој га око врата, стаде јој ногом на груди, и покуша да је удави. Јелена, дочепавши оберучке уже, бранила се, сва раскрвављена; тада Гранжановица поче је вући на ужету, са главом доле, и дошавши до капелиних степеница, искасали јој грло маказама.

Она је то радила, када месари и зидари, одгурнувши сержане и стрелце, дочепаше се губилишта и капеле; дванаест снажних руку подигоше Јелену Жиле, и однесоше је онесвешћену у дућан мајстор Жакена, берберина хирурга.

Гомила народа, која се устремила на врата капеле, ускоро би је обила, али их два брата капуцинца и два оца језуита отворише, запрепашћени. И, носећи крстовете у рукама подигнутим у вис, они једва прокрчише себи пролаз кроз побуњени народ.

Целат и његова жена бише премлаћени камењем и чекићима, и њихова тела вучена по улицама. Јелена Жиле, повративши се к себи код хирурга, затражи да пије. Затим, док јој је мајстор Жакен ране преврљао, она рече:

— Хоће ли још бити сем овога?

Нађоше да је добила два удараца сабље, шест удараца маказа, који су јој исекли усне и грло, да су јој слабине дубоко засечене сабљом по којој је целатовица вукла када је хтела да је удави, и да јој је најзад цело тело изубијано камењем које је гомила бацала на губилиште.

Она се ипак излечи од свију тих рана. Остав код мајстор Жакена, под стражом једнога судскога чувара, она је непрестано понављала:

— Да ли је то свршено? Да ли ће ме убити?

Хирург и неколико милосрдних душа које су је неговале старали су се да је умире. Али једино је краљ био у стању да јој опрости живот. Адвокат Февре састави молбу коју потписаше више угледних људи у Дижону, и која би предата Његовоме Величанству. Тада су се на Двору давале свечаности у част венчања Анријете — Марије од Француске са краљем од Енглеске. Благодаревши тој свадби, Луј Праведни даде тражену милост. Он удели потпун опроштај јадној девојци, ценећи, вели спроводно писмо помиловања, да је она претрпела казну која је равна, па чак и премашује смртну казну.

Јелена Жиле, повраћена животу, повуче се у један манастир у Бреси, где је до саме смрти живела у највећој побожности.

С францускога L.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Од стране извесних општинских писара, учињена су нам ова питања:

I.

„Председник једне општине, казнио је једног грађанина, по чл. 107. т. 5. закона о општинама, са 8 динара новчане казне, за непошност.

Осуђени је изјавио жалбу средској власти на ову пресуду, и средска власт је поништила исту јер налази, да председник нема права, по горњој законској одредби, кажњавати и приватне грађане, већ само општинске часнике.

Потребно је објашњење:

а, да ли је средска власт у опште била надлежна за оцену и поништај ове пресуде? и,

б, ако је била надлежна, да ли је правилно схватила значај тачке 5. члана 107. поменутог закона?“

II.

„Рачунопологачи ранијих година, слали су општинске рачуне Главној Контроли на преглед, пре него што су ови прегледани од стране одбора, као што прописује закон о општинама.

Главна Контрола вратила је све те рачуне са наређењем, да их прво одбор прегледа, па да се тек тада пошљу њој на даљи рад.

Да би се одговорило овоме наређењу Главне Контроле, позват је садашњи одбор да преглед рачуна изврши, али он је изјавио, да то не може учинити, јер му нису позната примања и издавања из дотичних година, пошто садашњи одборници нису ни били одборници оних година, из којих су рачуни, о којима је реч.

После овакве одлуке садашњег одбора, општински суд је позвао она лица, која су била одборници оних година, из којих су рачуни, али су и они изјавили: да нису надлежни за преглед рачуна, пошто су одавно престали бити одборници, нити се сада могу јављати у својству ових.

Питање је сада, који је одбор надлежан за преглед ових рачуна — да ли онај, који је био у дужности оних година, из којих су рачуни, или садашњи?“

III.

Чести су случајеви, да треба узети у попис имовину извесног лица за наплату пореза или кривичних трошкова.

Многа лица изјаве: да немају новаца да порез или трошкове плате, а неће да одреде: шта ће им се узети у попис.

Може ли се, у оваким случајевима, дужнику узети у попис оно имање, које власт хоће, и да ли је такав поступак законит?"

IV.

Кад власт тражи уверење о владању извесног лица, па суд и одбор нађу да оно није рђаво, али вије ни доброг владања, какво тада уверење треба дати — управо колико ступњева има за оцену владања једнога грађанина?"

V.

Василије Костић, трговац из Н. оптужио је општинском суду свога брата, за самовласно заузеће једне њиве, тражећи: да се самовласник од заузећа одбије.

Оптужени је признао, да је заузео њиву, о којој је реч, али је то, вели, учинио зато, што је то његова њива, и ако до сада није била у његовом притежању.

На основу овога признања и сведочења сведока, суд је осудио туженог на казну по § 375 под а кривич. закона, и упутио га на грађанску парницу, да право својине докажује.

По жалби оптуженог, средња власт је поништила ову пресуду, јер, вели, тужилац није потпуно доказао право својине, по коме ову њиву ужива, и ако је она у његовом притежању више од 15 година.

После оваквог решења средње власти, општински суд је напустио кривично питање о самовлашћу, па је ово питање преобратио у редован грађански спор.

И, како су вештаци нашли: да оспорена њива вреди преко 100 динара, те за расправу питања није био надлежан општински суд, он је без обзира на самовлашће, одбио тужиоца од тражења као неумесног, и упутио га већем суду, да тамо докажује право својине оспорене њиве.

Против овога решења жалио се сада средској власти тужилац, али она се огласила ненадлежном за оцену овога питања, пошто је ово било наслоњено на § 6 грађанског судског поступка.

После овакве одлуке средње власти, општински је суд послао предмет Првостепеном Суду, и судија, који разматра решења и пресуде општинских судова, одобрио је ово решење, и ако је оно донесено по тужби за самовлашће.

Настаје сада питање:

а, да ли је правилно решење средње власти што је пустила туженог да ужива поменућу њиву на штету тужиоца;

б, да ли је судија требао одобрити решење општ. суда, кад општински суд није био привео крају питање о самовлашћу; и

в, како се сада може поправити ствар, ако би се нашло, да је радња средње власти неправилна?"

На ова питања одговарамо:

I.

Чланом 107. закона о општинама, прописане су дужности и права општинских председника.

Поред осталих права, њима је тачком 5. поменутог члана, дато и то право, да могу изрицати казну затвора од 24 часа или новчану од 1—10 динара, као што је кмету дато другим ставом чл. 108.

Казна ова односи се на приватне грађане, а не на општинске службенике, јер је за њих прописана казна у тачки 7-мој поменутог члана.

Према томе, гледиште је средње власти на ову ствар из основа погрешно, и она није требала да ништи пресуду, јер за то није ни била надлежна, него је исту могла само задржати од извршења, у смислу чл. 152. поменутог закона, ако је нашла, да за ове пресуде није општински суд последња инстанца у смислу чл. 109. поменутог закона.

У случају чл. 152. стоји могућност, да се о овоме питању чује глас и старије власти.

II.

Чим се одборници разреше од дужности, било што су свој рок одслужили, било што су са својих положаја скинути на други који начин, прописан законима, они више ништа не могу решавати у име општине.

Према томе, ни рачуне, које је вратила Гл Контрола, не могу прегледати она лица, која су некад била одборници, већ садашњи одбор.

Ако садашњем одбору не би биле познате прилике оних година, из којих су рачуни, па према томе и приходи и расходи општински, он се може послужити бившим одборницима и од њих прибрати нужна обавештења.

Ако нови одбор не би никако хтео да прегледа ове рачуне, треба поступити по чл. 148. зак. о општинама.

III.

На треће питање одговоримо за сада, али изјављујемо, да оно није требало ни да се постави, кад су законска наређења, која о њему говоре, чиста и јасна.

Понављамо, треба чинити само она питања, која нису јасна, а овај лист не може имати и тај задатак, да овим путем учи оне, који неће да читају законе.

Дакле:

По последњем ставу тачке 4. и другом ставу тачке 16. § 471 грађ. суд. пост. измене тач. 4. овога параграфа, не важе, кад је у питању наплата кривичних трошкова, па према томе не важи ни пети одељак, који говори о праву дужника, да сам одређује: шта ће му се узети у попис.

Ово важи само за приватна потраживања, која нису обезбеђења залогом.

По чл. пак, 107. закона о порезу, наплата се врши прво из покретности, а кад ове нема, власт пописује оно имање дужничково, које она хоће, водећи рачуна само о наређењу петог става овога члана, и излаже га продаји, јер по члану 108 истог закона, целокупно имање пореског дужника служи држави за наплату пореза, и она на истом има прећутну залогу.

IV.

На ово питање одговорено је у бр. 28 и 29. овога листа, што је, наравно, требало прочитати, па не би било потребе за нова питања.

Упућујемо лице, које је питање и поставило, да прочита поменути одговор па ће видети, да неко може бити само доброг или рђавог владања.

V.

Кад-год се тужба за самовласно заузеће, које предвиђа § 375 а кривичног закона, да у законом року (§ 396) власт мора да уђе у извиђај и оцену истакнутог дела.

И, кад-год тужилац докаже својину тапјом или другом којом јавном исправом, она ће по тим доказима и приводити дело крају.

У случајевима, пак, кад тужилац не располаже оваквим доказима, онда ће се ствар при-

водити крају по основу државине, узимајући ову као доказно средство за својину, докле се противно не утврди § 202, 203 и 209 грађ. закона.

Према овоме, кад је у конкретном случају, изнесеном под V. утврђено сведочења: да је њива, о којој је реч, својина тужиоца, и да је она у његовој државини преко 15 година, што и тужени не пориче, онда је несумњиво утврђено прече право тужиоца, а једновремено и кривична одговорност туженога, и општина је добро урадила што га је казнила и упутила на суд, да докажује прече право својине.

Такву пресуду требао је да одржи и средња власт, и кад није тако урадила, она је погрешила и учинила неправду тужиоцу, а повреду јасних законских прописа.

Што се тиче судије, који је одобрио решење општинског суда, којим се тужени упућује на суд, он је могао одобрити такво решење, кад је пред собом имао онакву одлуку средње власти, да не стоји кривично дело.

После оваквих одлука средње власти и судије Првостепеног Суда, тужиоцу не остаје ништа друго, него да се обрати редовном суду па тамо докаже право својине, тражећи, наравно и накнаду штете од самовласника, кад су власти овако погрешно упутиле ствар.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати лопов, 19. ов. м-ца, увукао се у предсобље стана г. Владе Поповића, чинов. општинске трошарине, па из ормана украо му је следеће ствари: један нов дугачки зимски капут од црног ластика, са два цепа изнутра, па једном цепу монограм В. П. а с поља тако исто два велика цепа и један мали, даље један берицигер полован од материје, од које се праве мекинтоши, један полован капут са астраганском крагном, један пар половних ципела, десна ципела, на месту где се горња мека кожа саставља са доњом, зашивена је. Вредност крађених ствари износи 140 динара. Моле се све полициске власти, да живо потраже крађивца и покрађу, и нађене спроведу Управи с позивом на Бр. 30.935.

Ноћу, између 12. и 13. т. м-ца, непознати лопови, дошли су на обор Милана Новаковића лебара, из Крагујевца, па су исти развалили и украли две свиње, крмаче штројене, једна у трећој години, лаке прикасте риђе, па задњој десној ноzi лаке беле, без роваша, у тежини 120 кгр. Друга је стара једну годину, лаке клот црне, без роваша, тешка до 80 кгр. Прва вреди 120 дин., а друга 80 дин. Моле се све полициске власти, да лопове и покрађу живо потраже, и нађене спроведу начелству округа крагујевачког, с позивом на Бр. 17.081, или Управи града Београда Бр. 30.876.

Настас Марковић, син пок. Марка Марковића, столара, оптужен је код кварта Савамалског, за дело опасне крађе, извршене Урошу Кубуровићу проф. Настас је побегло незнано где из Београда. Он је висок, црномањаст, има мале црне бркове, брија се, сувоњав и шкрбав. Моле се све полициске власти, да Настаса живо потраже и Управи спроведу, с позивом на Бр. 30.407.

Живко Спасојевић, покрао је свога газду, Луку Михајловића куvara, у Позоришној кафани

и побегао је незнано где. Са собом је однео ове ствари: 6 нових сафета, 1 велики асталски чаршав бео, 1 женску кошуљу, једне ципеле, 1 кожна папуче, 1 ћилим, 2 киле телећег печења, све у вредности 36 динара. Он је стар 20 година, раста средњег, сув, плав, косе смеђе, образа дугих, бркова сасвим малих, прсти су му на рукама приметно дуги. Одело на себи има старо и испецано боје црне, пред собом носи кецељу од жуте шамије. Моле се све полицијске власти, да Живана, живо потраже и нађеног спроведу Управи, с позивом на Бр. 30.405.

Здравко — Дока — Станисављевић, зваши „Буљубаша,” бив. чувар поља у селу Мијаилци, срезу јабланичком, окр. врањског, стављен је решењем лесковачког прв. суда, под суд, притвор и оков, за дело хотимичног убиства. Здравко је по извршеном убиству, побегао незнано где. Здравко је родом из Криве Реке у Турској, а од пре 20—25 год. живи у Србији. Стар је 50—55 година, средњег раста, доста крупан, бркова и косе црне, проседе, на темену ћелав, одевен у половно гуњче и чакшире од прног сукна, на ногама има опанке, а на глави војничку капу. Моле се све полицијске власти, да Здравка живо потраже, и нађеног спроведу првостепеном суду у Лесковац, с позивом на Бр. 12.321, или Управи града Београда Бр. 30.676.

Марија, одвојено-живећа жена Чедомира Шљивића, обућара у Сењском Руднику а служавка г-ђе Јуле удове пок. Нацка Јанковића бив. трговца из Јагодине, 3. ов. м-ца извршила је крађу разних ствари г-ђи Јули, па побегла некуда. — Од покрађених ствари однела је: 2 пара чарапа женских, 1 кецељу белу, 1 реклу, 1 пар ципела, 1 сукњу затворене боје плаву, 1 пар ципела плитких, 1 мараму црну, 1 сукњу од фланера, 2 рекле половне, 1 навлаку, 1 чаршав бео, 2 кошуље женске, 2 пешкира, 1 сат златан женски, и 1 брош златан све у вредности 132 динара. Марија има 50 год. високог је раста, смеђа, сувоњава, у лицу рошава од богиња. На себи је имала: сукњу и реклу од избелелог цица, забрађена црном марамом.

Моле се све полицијске власти а општинским се препоручује да у своме кругу потраже крадљивицу и нађену стражарно са покрађом спроведу начелнику среза белчићког с позивом на Бр. 16.913.

Јанко Грујановић, из Клокочевца, побегао је 21. ов. м-ца ноћу из притвора села Клокочевца, исти је оптужен за више опасних крађа. Стар је 30 година, омадеп, сувоњав, бркова жутих, од одела има црну блузу, чакшире беле сукнене, кожух са рукавима, на глави црну шубару, на ногама опанке, обојке вунене чарапе. Моле се све полицијске власти, да Јанка живо потраже и нађеног, спроведу начелнику срезом у Доњи Милановац с позивом на акт Бр. 6.283, или Управи града Београда с позивом на Бр. 31.247.

ФАЛСИФИКАТОРИ НОВЧАНИЦА

У реду оних казнимих дела која се у последње време све више и више развијају долазе, може се рећи на првом месту, преваре

и фалсификати, а међу овим последњим нарочито су учестали фалсификати лажних новчаница и осталих хартија од вредности. Томе је, пема сумње, много допринео огроман напредак који је фотографија постигла у току последњих неколико година и која допушта фалсификаторима да своје фалсификате изводе, може се слободно рећи, до савршенства. Човек чисто не може да верује, па ипак је истина, да у појединим крајевима постоје читаве дружине за израђивање лажних новчаница, меница, таксених и поштанских марака и т. д. Израђени фалсификати продају се, као и свака друга роба муштеријама који долазе из најудаљенијих крајева, па чак и из страних држава. Ну, нигде се, ваљда, ово професионално фалсификовање лажног новца није са већим успехом обављало као у јужним крајевима темешког и торонталског округа а Вршац је већ одавно познат као мајдан за лажне новчанице: српске, румунске и аустријске. Са свим је, дакле, природно било, што су на ово место обраћале пажњу полиције свих последњих држава, а нарочито наша престоничка полиција која је више пута имала то задовољство да у својим затворима упозна и проучи „Вршачке мајсторе”, који се беху подухватили тешког посла — конкурисања са нашом Народном Банком.

На Вршац се, како изгледа, угледао и Темешвар у последње време.

По једној достави да се у њему израђују и продају српске и румунске лажне новчанице, отишао је тамо, пре 2 месеца, комесар наше банке г. Павле Денић у пратњи једног вештог детектива управног на су, у друштву са комесаром румунске банке, уз припомоћ темеш-

Јанош

варске полиције предузели на лицу места живу истрагу, која је моментално, истина остала без успеха, али којом је ипак много добијено. Добит ова била је у томе што се сазнало да у будуће главну пажњу треба обратити на некога Јаноша — Јована Вајса из Вршца који је већ неколико пута био осуђиван због фалсификата, и који се, пре 6 месеци беше доселио из Пеште у Вршац.

Како је овај Јанош из раније био познат нашој престоничкој полицији, — то она сада, добив ново извешће о њему, пошље одмах у

Вршац једног свог чиновника г. Милутина Протића, тадањег писара кривичног одељења управног а сада већ комесара београд. железничке станице и оног истог детектива, који је био у Темешвару са налогом: да од Вршачке полиције неминовно захтевају претрес Јановог стана, који је најзад и извршен у 4¹/₂ часа изјутра. Тек по извршеном претресу увидело се какав је и колико је опасан био Јанов Ваје. Његова кућа била је права штампарија за израду свих могућих фалсификата. Поред неколико преса, клише-а а и свих могућих хемиских препарата нађен је још и један фотографски апарат најсавршеније конструкције, и што је најважније, читав библиотек од књига, које су се искључиво односиле на фотографију, хелијографију, цинкографију, хемију и т. д. Од израђеног новца нађено је 32 ком. аустр. новчаница од по 20 круна и 3 ком. српских од по 10 дин. Сем овога нађени су још и клишеји за аустр. и српске новчанице, па и српске новчанице, па и српске таксене марке од 0.50, 0.30, 0.20 и 0.10 дин.

Разуме се већ, да је, после свега овога Јанов одмах ухапшен а с њим и његова жена, па и шурак Јосиф Каталан, фотограф.

Јосиф

Изнесећи слике свију ових лица, ми не можемо да пропустимо а да овом приликом не одамо заслужну хвалу нашој ревностној престоничкој полицији и њеним спремним органима.

Садржај: I. Службени део. — II. Стручни и научни део: 1) Проститутке и крадљивице; 2) О иследнику; — III. Поучно забавни део: 1) У старо добро доба. — IV. Поуке и обавештења. — V. Службене објаве: 1) Потере; 2) Фалсификатори новчаница.